

Eduskunnan talousvaliokunta

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2016

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2016. Lausunto on pyydetty laatimaan elinkeinopoliittisesta näkökulmasta.

Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa:

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen talouspoliittinen linja tuo muutoksen viime vuosina harjoitettuun talouspolitiikkaan. Hallituksen linjauksen mukaan julkisten menojen osuus kansantuotteesta ei enää kasva ja veroaste ei enää nouse. Tämä on hyvä lähtökohta.

Keskuskauppakamari on kuitenkin huolissaan velkaantumisen nopeasta tahdista. Vuoden 2016 talousarvio johtaa edelleen noin 5 miljardin euron lisävelan ottamiseen. Velkaantumisen pysäyttäminen vaatii paitsi lisäleikkauksia, niin ennen kaikkea nopeasti toimeenpantavia rakenteellisia uudistuksia talouskasvun edellytysten parantamiseksi.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan talousarvion veropäätökset eivät edistä kasvua. Veronkevennysten ja veronkiristysten kohdentumista tulisikin arvioida uudelleen.

Keskuskauppakamari pitää talousarvioesitystä liikenteen osalta oikean suuntaisena. Tärkeää olisi jakaa määrärahat elinkeinoelämää palvelevien infrakriteerien perusteella.

Lausunnon perustelut

JULKINEN TALOUS

Hallituksen talouspolitiikan päätavoitteena on nostaa talous kestävän kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä tasapainottaa julkista taloutta menoja karsimalla.

Hallituskaudella julkisten menojen BKT-suhdetta aiotaan lievästi alentaa huipputasostaan julkisen alijäämän supistamiseksi. Julkisten menojen suhde kansantuotteeseen suunnitellaan laskevan kahdella prosenttiyksiköllä kuluvan vuoden huipputasoista 56,9 prosenttiin vuonna 2019. Tämä olisi edelleen melkein kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi taso kuin talouskriisiä edeltävänä vuonna. Hallituksen tulisikin asettaa tavoitteensa tätä kunnianhimoisemmin, jotta pystytään lisäämään Suomen houkuttelevuutta elinkeinotoiminnan harjoittamisympäristönä.

VEROTUS**Yleistä**

Talouuskasvun kannalta hyvä verojärjestelmä perustuu laajaan veropohjaan, jossa tulot aikaansaadaan alhaisilla verokannoilla. Tämä on otettu verojärjestelmän kehittämisen lähtökohdaksi myös hallituksen veropoliittisessa linjauksessa. Hallitusohjelman mukaan verotuksen painopistettä siirretään työn ja yrittämisen verotuksesta erityisesti haittaveroihin. Hallitus lupaa, ettei kokonaisveroaste nouse hallituskauden aikana. Toisaalta veroaste ollaan jäädyttämässä ennätyskorkealle tasolle.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan hallituksen tekemät veropäätöksen tukevat hallituksen veropoliittista linjausta osittain, mutta erityisesti ansiotuloverotuksen osalta hallituksen toimia ei voida pitää riittävinä tai oikein kohdistettuina. Keskuskauppakamari pitääkin erittäin tärkeänä, että hallitus toteuttaa ehdollisena lupaamansa noin miljardin euron ansiotuloveron kevennyksen ja kohdistaa sen talouuskasvun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ansiotulot

Hallitus esittää vuoden 2016 talousarviossa sekä ansiotulon kevennyksiä sekä kiristyskiä. Kevennykset toteutetaan niin sanottuna inflaatiotarkistuksena, työtulovähennyksen korottamisena sekä yliopistoille ja korkeakouluille tehtävänä lahjoitusvähennyksenä. Ansiotulon verotusta kiristetään alentamalla ylimmän tuloluokan alarajaa 90 000 eurosta 72 300 euroon. Inflaatiotarkistuksen ja työtulovähennyksen vaikutusarvio on yhteensä noin 600 miljoonaa euroa. Ansiotuloveron kiristyksellä kerätään valtiolle lisää verotuloja noin 34 miljoonaa euroa.

Työn verottamista pidetään kasvun kannalta erityisen haitallisena verotusmuotona. Eri verojen vaikutusta kasvuun on tarkasteltu esimerkiksi syyskuussa 2015 ilmestyneessä Euroopan komission julkaisussa *Tax Reforms in EU Member States 2015 – Tax policy challenges for economic growth and fiscal sustainability*. Tutkimuksen yhteenvedossa todetaan, että työn verotuksen keventäminen erityisesti pienituloisilta voisi tukea kasvua monissa EU-valtioissa. Tutkimuksen mukaan Suomessa verotuksen kiristäminen on riski veropohjan kestävyyskannalta (s. 24) Komissio myös listaa Suomen niihin EU-valtioihin, joiden tulee keventää työn verotusta (s. 26).

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on selvittänyt työnteon kannustimia elokuussa 2015 ilmestyneessä muistiossa. Muistion mukaan kannustimiin vaikuttavat etenkin toimeentulotuki, soviteltu työttömyysetuus, yleinen asumistuki ja marginaaliverotus. Tutkimuksen perusteella toimenpiteet työnteon kannustavuuden parantamiseksi tulee kohdistaa tarveharkintaisten etuuk-sien määräytymisperusteisiin, erityisesti toimeentulotukeen, soviteltuun työttömyysetuuteen ja yleiseen asumistukeen. Sen sijaan pienten ansiotulojen verotuksen keventäminen ei ole tehokas toimenpide kannustinloukkujen lieventämiseksi. Tässä mielessä erityisen tehoton on työtulovähennyksen korottaminen, jolloin veronkevennykset kohdistuvat euromääräisesti samansuuruisina lähes kaikkiin palkka- ja yrittäjätuloa saaviin henkilöihin.

Verohallinnon vuoden 2013 verotustietojen perusteella arvioituna valtion tuloverotaulukon ylimmän tuloveroluokan mukaista veroa maksaisi noin 2,6 prosenttia ansiotulon saajista. Heidän osuutensa valtion ansiotuloveron kokonaistuotosta olisi noin 42 prosenttia. Kun mukaan otetaan

myös arvioitu osuus kunnallisverosta, maksaisivat valtion tuloverotaulukon ylimpään tuloveroluokkaan kuuluvat henkilöt noin 20 prosenttia valtion ja kunnan tuloveron kokonaiskertymästä.

Keskuskauppakamari pitää edellä mainituilla perusteilla erittäin huolestuttavana hallituksen esityksen mukaista kehitystä, jossa ansiotuloverotuksen progressio kiristyy ja veronkevennykset suunnataan kasvun ja kannustavuuden kannalta tehottomasti.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan hallituksen veropäätösten tulisi perustua ole-massa olevaan tutkimustietoon ja päätösten tulisi osaltaan luoda edellytyksiä kasvuille. Keskus-kauppakamari ei kannata veronkevennysten ja veronkiristysten kohdentamista hallituksen esit-tämällä tavalla.

Pääomatulot

Hallitus esittää korotetun pääomaverokannan nostamista 33 prosentista 34 prosenttiin ja luo-vutustappioiden vähennysoikeutta kaikista pääomatuloista.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan pääomaverokannoissa ei ole korotusvaraa ja ve-rokannan nostaminen voi johtaa pääomatuloverolla kerättävän verotuoton pienenemiseen. Pääomaverokannan alentaminen todennäköisesti lisäisi pääomatuloista saatavia verotuottoja. Korotusehdotus on myös vastoin hallitusohjelman veropoliittisen linjauksen kärkitavoitetta, jonka mukaan verotus kannustaa yrittämään, ottamaan riskiä, omistamaan, investoimaan ja si-joittamaan Suomessa.

Sen sijaan luovutustappioiden vähennysoikeuden laajentaminen tukee hallituksen tavoitteita ja on tervetullut uudistus.

LIIKENNEVÄYLIEN KORJAUSVELKA

Liikenteen osalta esityksellä pyritään taittamaan liikenteen korjausvelkaa. Ensi vuonna korjaus-velkaa saadaan vähennettyä painorajoitettujen siltojen osalta hieman. Tiestön osalta korjaus-velka kuitenkin jatkaa kasvuaan. Keskuskauppakamari pitää oikeana valtion talousarvioesityk-sen lähtökohtaa siitä, että korjauksissa painotetaan elinkeinoelämän tarpeita. Keskuskauppa-kamari pitää kuitenkin huolestuttavana sitä, että korjausvelka kasvaa myös vilkasliikenteisillä tieosuuksilla ensi vuonna verrattuna 2014 toteumaan.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan elinkeinoelämän kannalta tärkeimpien väylien yl-läpito on priorisoitava. Huonokuntoisia tieosuuksia ei saa osua venti- ja tuontikuljetuksille tär-keille osuuksille. Näillä väylillä sujuvuutta pitäisi jatkossa parantaa lisäksi pienillä toimilla kuten risteysjärjestelyillä niin, että teollisuuden kuljetukset liikkuisivat tuotannosta satamaan nykyistä täsmällisemmin ja vauhdikkaammin. Tavarankuljetuksissa tavoitteena tulisi olla 70 km/h no-peus.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Risto E. J. Penttilä
Toimitusjohtaja